

Slovenčina v kocke

Opakujeme
si učivo

4 ročníka

Pracovní
zošit

Bonusový materiál

Viera Huliačková

EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o.
Heydukova 12 – 14
811 08 Bratislava
www.expolpedagogika.sk
info@expolpedagogika.sk
Tel. 02/32 66 18 62

Copyright ©
EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o.,
2020

Vážení pedagógovia,

v tomto bonusovom materiáli vám prinášame

- návrh začlenenia práce s pracovným zošitom do tematického výchovno-vzdelávacieho plánu,
- niekoľko užitočných vzorových riešení k testom,
- vyplnené pojmové mapy.

Veríme, že vám budú pri vašej práci osožné.

TEMATICKÝ PLÁN

Tematický výchovno-vzdelávací plán

PLÁN

skráteneho opakovania všetkých tematických celkov

	Č a LTV	SJL – jazyk. vyuč.	VLASTIVEDA	PRÍRODOVEDA
2.	Vznik písma	Vznik ABECEDY	Minulosť a prítomnosť	
3.	Nápisy na skalách	ABECEDA – informácie o písme	Minulosť a prítomnosť	
4.	Písmo starých Slovanov	ABECEDA Spojenie slova s číslom. Číselná os	Vynález a vývoj pera Link na stránku – Čo dokáže 3D pero: https://tech.sme.sk/c/6709272/periodoze-nakreslit-3d-objekt.html	
5.	Hlaholika, cyrilika, latinka	ABECEDA Rozdelenie hlások	Slovensko v minulosti a dnes Cyril a Metod, Veľkomoravská ríša	
6.	Krátka časť textu Juraja Fándlyho (Pílní poľní a domajší hospodár)	PREDPONY Tvorenie slov pomocou predpony a prípony podľa grafickej pomôcky	Slovensko v minulosti a dnes – Anton Bernolák Ako sa menila krajina v historických obrazoch	
7.	Krátka časť textu Ľudovíta Štúra (z Náuky reči slovenskej)	PREDPONY Vytvárať nové slová s rôznymi predponami	Ľudovít Štúr. Prostredníctvom osobností predstaviť, ako sa menila krajina	
8.	Zaujímavá osobnosť Vysokých Tatier – Peter Petras	SPODOBOVANIE Hlásky – párové znelé, párové neznelé, nepárové znelé	VYSOKÉ TATRY – život vo Vysokých Tatrách	
9.	Dolina v okolí Studeného potoka	SPODOBOVANIE DIKTÁT	VYSOKÉ TATRY Dolina v okolí Studeného potoka	
10.	SPODOBOVANIE TEST Úvodné opakovanie			
11.	POJMOVÁ MAPA Úvodné opakovanie			
12.	Bytča a Bystrica	VYBRANÉ SLOVÁ – geografické názvy Bytča, Bystrica, Myjava	Obce Bytča, Banská Bystrica, Myjava – poloha, prítomnosť a minulosť	
13.	Paraglajdista Juraj Koreň	VYBRANÉ SLOVÁ Pyšné sedlo, Bystrá	TATRY – Bystré sedlo Hrebene Vysokých Tatier, doliny, plesá	
14.	Torysa a Korytnica	VYBRANÉ SLOVÁ Torysa a Korytnica	Liečivé pramene v NAPANT-e	
15.	Obec Vyhne	VYBRANÉ SLOVÁ Vyhne/vyhne	Banské mestá – Vyhne, Banská Štiavnica, Kremnica. Ťažba železa, zlata, striebra	
16.	Úryvok povesti O sitnianskyh rytieroch	Opakovanie – Slová so si-/sy- SLOH	Hrad Sitno – Sitniansky hrad – Vrch Sitno https://www.hrady-zamky.sk/sitno/	
17.	Rôzna slovná zásoba	VYBRANÉ SLOVÁ – rovnako alebo podobne znejúce slová po B		
18.	Vasko a Bartolomeo sa budú plaviť na Mys dobrej nádeje	VYBRANÉ SLOVÁ – rovnako alebo podobne znejúce slová po M	Svetadiely, moria a oceány	
19.	Rôznorodosť živočíchov	VYBRANÉ SLOVÁ – rovnako alebo podobne znejúce slová po P	Odlišnosti zvierat v stavbe tela i v spôsobe života	
20.	Rišo skladal v Ríme rýmy	VYBRANÉ SLOVÁ – rovnako alebo podobne znejúce slová po R		
21.		VYBRANÉ SLOVÁ – rovnako alebo podobne znejúce slová po S		

Tematický výchovno-vzdelávací plán

22.	Vír skalný Vír – krúťivý pohyb	VYBRANÉ SLOVÁ – rovnako alebo podobne znejúce slová po V	Vír skalný – základná charakteristika; Vír – krúťivý pohyb. Vzdušný vír, vodný vír, vírová stopa
23.	Kedy zívame?	VYBRANÉ SLOVÁ Slová s predponou vy-/vý-	Zívanie – reakcia nášho organizmu na určité podnety, podmienky
24.	Muzikál o jednorožcovi. Sibírsky jednorožec a narval	VYBRANÉ SLOVÁ – precvičenie písania zy-/zý- a zi-/zí- DIKTÁT	Sibírsky jednorožec – po stopách vyhynutých zvierat. Podobnosti a odlišnosti s narvalom
25.	Jazyk ako nástroj myslenia	VYBRANÉ SLOVÁ – opakovanie	Spôsoby dorozumievania u človeka a zvierat. Umelá inteligencia
26.	Vtáky a chránené vtáčie územia na Slovensku	PRIAMA REČ Vysvetliť, rozoznať a identifikovať priamu reč v texte	Orava – živočíchy v okolí rieky Oravy a Oravskej priehrady. Kúdeľníčka lužná a rybárik riečny
27.	Slovensko je krásna krajina	Slovné druhy. Rozdelenie na ohybné a neohybné slovné druhy	Slovensko – poloha, povrch. Prírodné výtvy chránené UNESCO-m
28.	Spoznávame svet zmyslami	Podstatné mená – Spoznávanie mien v texte	Človek a jeho zmyslové ústroje
29.	Rod podstatného mena podľa príbehu Jozefa Pavloviča	ROD PODSTATNÝCH MIEN	Bratislava – pomenovanie mesta a história mesta
30.	Rodina v Bratislave	ČÍSLO PODSTATNÝCH MIEN	Bratislava – poloha mesta. Zaujímavosti a život v Bratislave.
31.	Marta Hlušíková Školská mapa	Rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, uplatniť pravopis	Mestá, štáty a svetadiely na mape
32.	Liptáci. Film Sokoliar Tomáš	Všeobecné a vlastné podstatné mená. DIKTÁT	Liptov. Biely a Čierny Váh, Liptovská Mara, Demänovská ľadová jaskyňa, Bešeňová, Vlkolíneč
33.	Ovčiarstvo	Podstatné mená – základný tvar, nominatív	Ovčiarstvo. Výroba bryndze a syrov
34.	Ako sa veci menia	PODSTATNÉ MENÁ – SKLOŇOVANIE	Staré remeslá – košíkárstvo
35.	Rozprávanie o návšteve Bratislavy	PODSTATNÉ MENÁ Určiť gramatické kategórie podstatných mien	Bratislava – hlavné mesto Slovenska Veda, kultúra, šport
36.	POJMOVÁ MAPA PODSTATNÉ MENÁ		
37.	Tomáš, Lea a Max idú do Košíc	PODSTATNÉ MENÁ Opakovanie. Test – 1. časť	KOŠICE - Osobitosti – poloha, národy a národnosti, história, historické centrum mesta
38.	Max a Tomáš v Košiciach	PODSTATNÉ MENÁ Opakovanie. Test – 2. časť	KOŠICE – zaujímavosti mesta. Múzeá, Medzinárodný maratón mieru
39.	Ferko a Juraj skúmajú osobitosti bukových pralesov	Prídavné mená. Základný tvar zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde	Bukové lesy Východných Karpát Pamiatky UNESCO - poloha, zaujímavosti (mapa)
40.	Chránené bukové pralesy	Prídavné mená Vzťah prídavného mena k podstatnému menu	Prírodné spoločenstvá. Spoločenstvo lesov. Chránené územia SR
41.	POJMOVÁ MAPA PRÍDAVNÉ MENÁ		
42.	Vodopád a prameň – bájka	ZÁMENÁ Identifikovať zámená v texte, rozoznať druhy zámen (osobné a privlastňovacie).	Rieky prameniace v Tatrách. TANAP, NAPANT. Ochrana prírody. (video – vodopády)

Tematický výchovno-vzdelávací plán

43.	Voda na rôznych miestach našej vlasti	Zámená Používať zámená; vedieť, aký slovný druh zastupujú SLOH: Písanie pozdravu	Kde všade je voda? Herliansky gejzír, Zemplínska šírava, Hincovo pleso
44.	Splav Dunajca na pltiach	ČÍSLOVKY Identifikovať v texte SLOH plagát	Od Hornádu po Dunajec Pieniny
45.	Dvaja úspešní vodní slalomári	Číslovky Správne skloňovať, uplatniť pravopis	Vodné športy na Dunajci
46.	Jana Necpalová Najvzácnejší dar	SLOVESÁ Základný tvar slovesa, gramatické kategórie	Voda ako vzácny dar. Ochrana vody na Zemi
47.	Ako sa menia rastliny Vývoj živočíchov	Slovesá Identifikovanie sloviess; časovanie sloviess	Podľa čoho poznáme, ako sa mení živá príroda
48.	Spišský hrad	Slovesá – základný tvar sloviess, určovanie času	Spišský hrad na Svetovom zozname UNESCO. Regióny Spiš a Šariš
49.	Sochy z oltára Majstra Pavla	Slovesá – určovanie osoby, tvorenie správneho tvaru slovesa	Levoča v zozname UNESCO. Historické pamiatky, oltár majstra Pavla (https://www.youtube.com/watch?v=fH6Ym2X1_2Q)
50.	Námestie Majstra Pavla	Slovesá – gramatické kategórie sloviess SLOH	Zaujímavosti mesta Levoča
51.	Bratislavský orol - povesť	Slovesá – význam slova vo vete SLOH	
52.	Festival svetla v Bratislave	Slovesá – sledovanie vo vete a v texte	<u>BRATISLAVA – zo života Bratislavy (video)</u>
53.	POJMOVÁ MAPA SLOVESÁ		
54.	Bojnické pramene	Slovesá – samostatná práca	Termálne Bojnické kúpele – poloha, história, osobitosti
	Test SLOVESÁ		
55.	Povesť Bojnický kastelán	SLOH	
56.	Voľné tvorenie viet	SLOVNÉ DRUHY Ohybné a neohybné slovné druhy	
57.	Barbora z Bratislavy	PRÍSLOVKY Vyhľadať príslovky v texte na základe otázok: kde? kedy? a ako?	Šariš. Bardejov – mesto zaradené do Zoznamu UNESCO. Historické pamiatky, kúpeľné mesto
58.	Pecival Maximilián a vynálezca Maximilián Pezval	PREDLOŽKY Identifikovať, uplatniť výslovnosť a pravopis	Významné osobnosti Jozef Maximilián Petzval, vynálezca modernej optiky
59.		SPOJKY Najfrekvencovanejšie, identifikovať spojky v texte	
60.	Paťo a Maťo <i>chcú ísť do kina</i>	ČASTICE Rozoznať v texte častice, určiť funkciu častíc	<u>Život a ochrana zvierat v rôznych častiach Zeme (video)</u>
61.	V. Šikula – Prázdniny so strýcom Rafaelom	CITOSLOVIA Rozoznať v texte citoslovicia, určiť funkciu citosloviess. Používať citoslovicia	Život v meste a na dedine. Minulosť a súčasnosť
62.	POJMOVÁ MAPA OHYBNÉ SLOVNÉ DRUHY		

Predvídal/-a
som správne?

VYVODENIE
NOVÉHO UČIVA

HLÁSKY

↓

SAMOHLÁSKY

KRÁTKE

a ä e i y o u

DLHÉ

á é ý ú

↓

DVOJHLÁSKY

ia ie iu ô

↓

SPOLUHLÁSKY

TVRDÉ

h ch k g d t n l

MÄKKÉ

d' t' ň l' dž č ž š

c dz j

OBOJAKÉ

b p m v r z s f

SPODOBOVANIE

SPOLUHLÁSKY

- párové
 - znelé: b, d, d', g, dz, dž, z, ž, h, v
 - neznelé: p, t, t', k, c, č, s, š, ch, f
- nepárové: m, n, ň, l, í, r', r, í, j

1. PODSTATNÉ MENÁ

TEN	štít,
TÁ	krajina,
TO	mesto,
TO	Slovensko

OHYBNÉ
menia tvar

2. PRÍDAVNÉ MENÁ

aký?	národný,
aká?	najkrajšia,
aké?	chránené,
aká?	prekrásna

5. SLOVESÁ

Čo robil? (vtedy)	rástol
Čo robí? (teraz)	rastie
Čo bude robiť? (potom)	bude rásť
Čo robí?	nachádza
	sa

4. ČÍSLOVKY

Koľko?	štyri,
Koľký?	štvrtý,
Koľko?	deväť

3. ZÁMENÁ

Kto?	ja, ty, on
	my, vy, oni
Čie?	moje, tvoje, jeho
	naše, vaše, ich
Čia?	moja

ROD PODSTATNÝCH MIEN

MUŽSKÝ TEN

otec	Miloš
cyklista	plavec

kamarát	Edo
pretekár	lyžiar

Ty si pre nás	Ty si naše
slnko.	dieťa.
slniečko	dieťaťko

STREDNÝ TO

ŽENSKÝ TÁ

mama	Barborka
jazdkyňa	tenistka

tanečnica	Ema
baletka	žiačka

Ty si ako	Ty si naše
vtáčatko.	srdiečko.
sŕňatko	potešenie

PRÍDAVNÉ MENÁ

vlastnosti

vyjadrujú

a spresňujú

význam podstatných mien

1. Keď počuješ slovné spojenie **bukový prales**, napadnú ti asi rôzne osoby, zvieratá a veci. Ktoré to sú a aké sú? **Doplň** podľa seba tabuľku.

	Aký/ktorý ?	Aká/ktorá ?	Aké/ktoré ?
OSOBA	starostlivý	ohľaduplná	zvedavé
ZVIERA	vzácný	dlhochvostá	plaché
VEC	zaujímavý	rozkonárená	drobné

ZÁMENÁ

zastupujú

podstatné mená

prídavné mená

číslovky

Základné	
ja	my
ty	vy
on, ona, ono	oni, ony

Privlastňovacie	
môj	náš
tvoj	váš
jeho, jej	ich

Ukazovacie		
ten	tá	to
tí		tie
tento	táto	tieto

skloňujú sa

menia tvar

1. Skloňuj zámená a doplň vynechaný tvar slova.

	sg.	pl.
N	ja	my
G	mňa	nás
D	mne	nám
A	mňa	nás
L	mne	nás
I	mnou	s nami

	sg.	pl.
N	môj	náš
G	môjho	nášho
D	môjmu	nášmu
A	môjho	nášho
L	mojom	našom
I	mojím	naším

	sg.	pl.
N	ten	tí
G	toho	tých
D	tomu	tým
A	toho	tých
L	tom	tých
I	tým	s tými

ČÍSLOVKY – delenie

vyjadrujú počet, množstvo

vyjadrujú poradie

ZÁKLADNÉ

Koľko?

1	jedna	4	štyri
15	pätnásť	100	sto
1000	tisíc	1 000 000	milión

RADOVÉ

Koľký (v poradí)? Koľká (v poradí)?
Koľké (v poradí)? Koľkí (v poradí)?

1.	prvý	4.	štvrtý
15.	pätnásty	200.	dvestý
1000.	tisíci	1 000 000.	miliónty

OHYBNÝ SLOVNÝ DRUH

skloňujú sa

menia tvar

SLOVESÁ

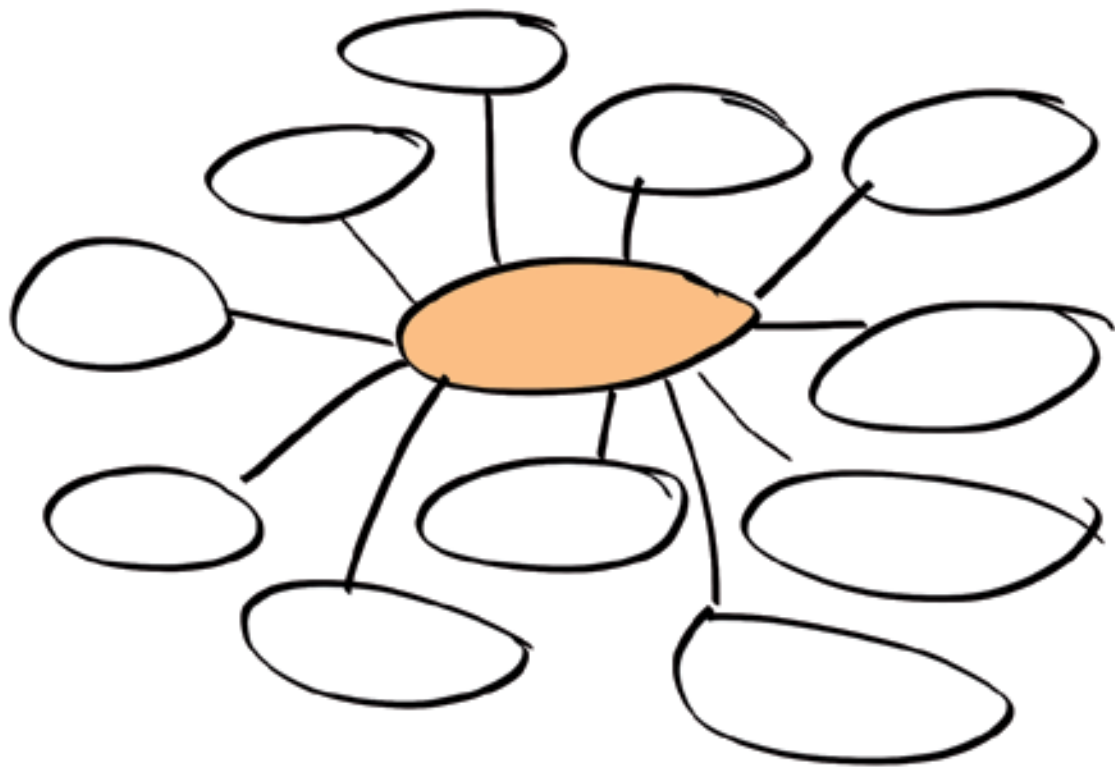
ohybné

vyjadrujú činnosť alebo stav

časujú sa

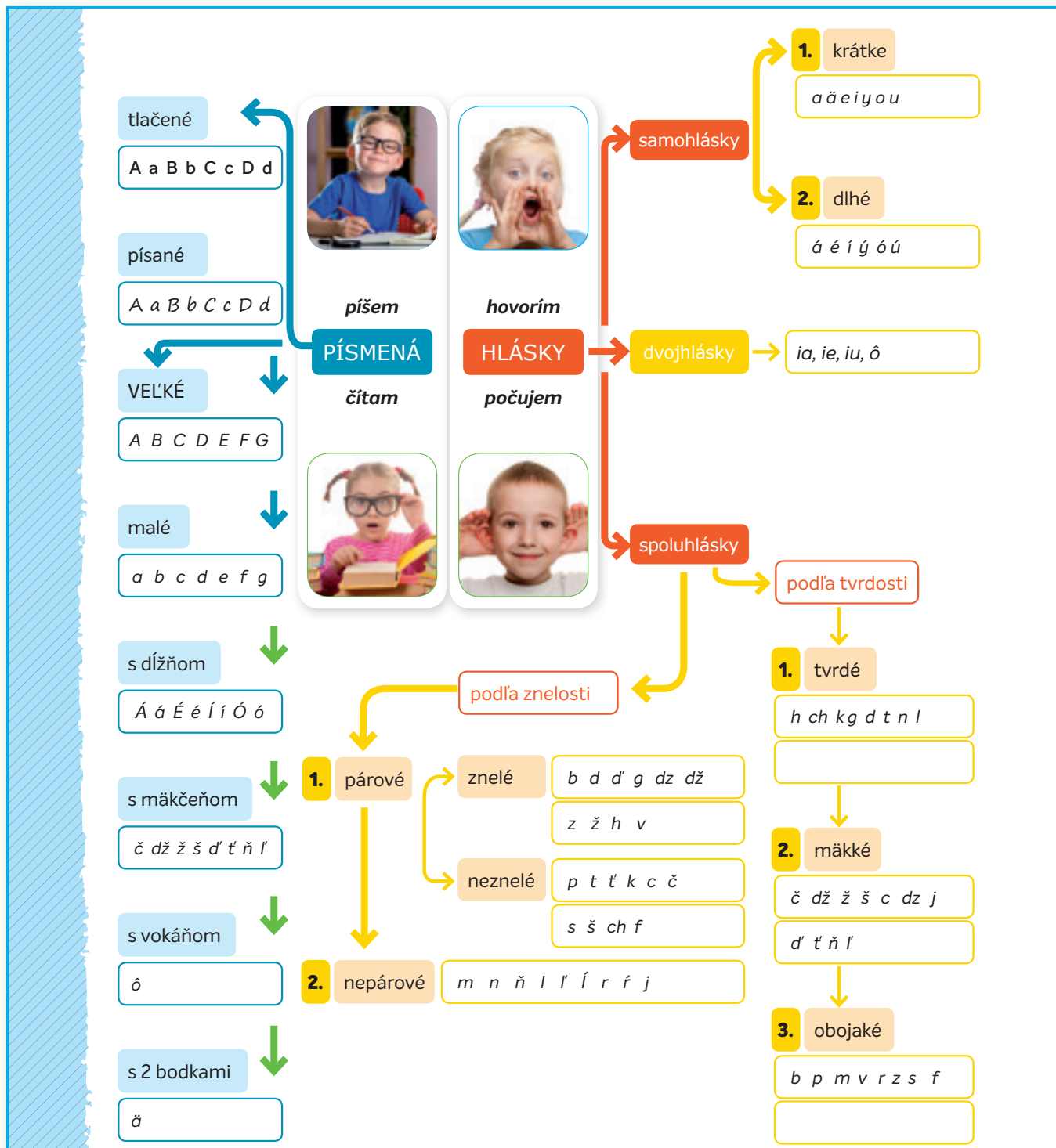
Gramatické kategórie

OSOBA (napr. slovesa volať)		ČÍSLO		ČAS	Základný tvar
1. (ja) volám	1. (my) voláme	jednotné	množné	minulý	-ť
2. (ty) voláš	2. (vy) voláte	singulár	plurál	prítomný	
3. (on, ona, ono) volá	3. oni, ony volajú			budúci	neurčitok

POJMOVÉ MAPY

OPAKOVANIE
sebakontrola

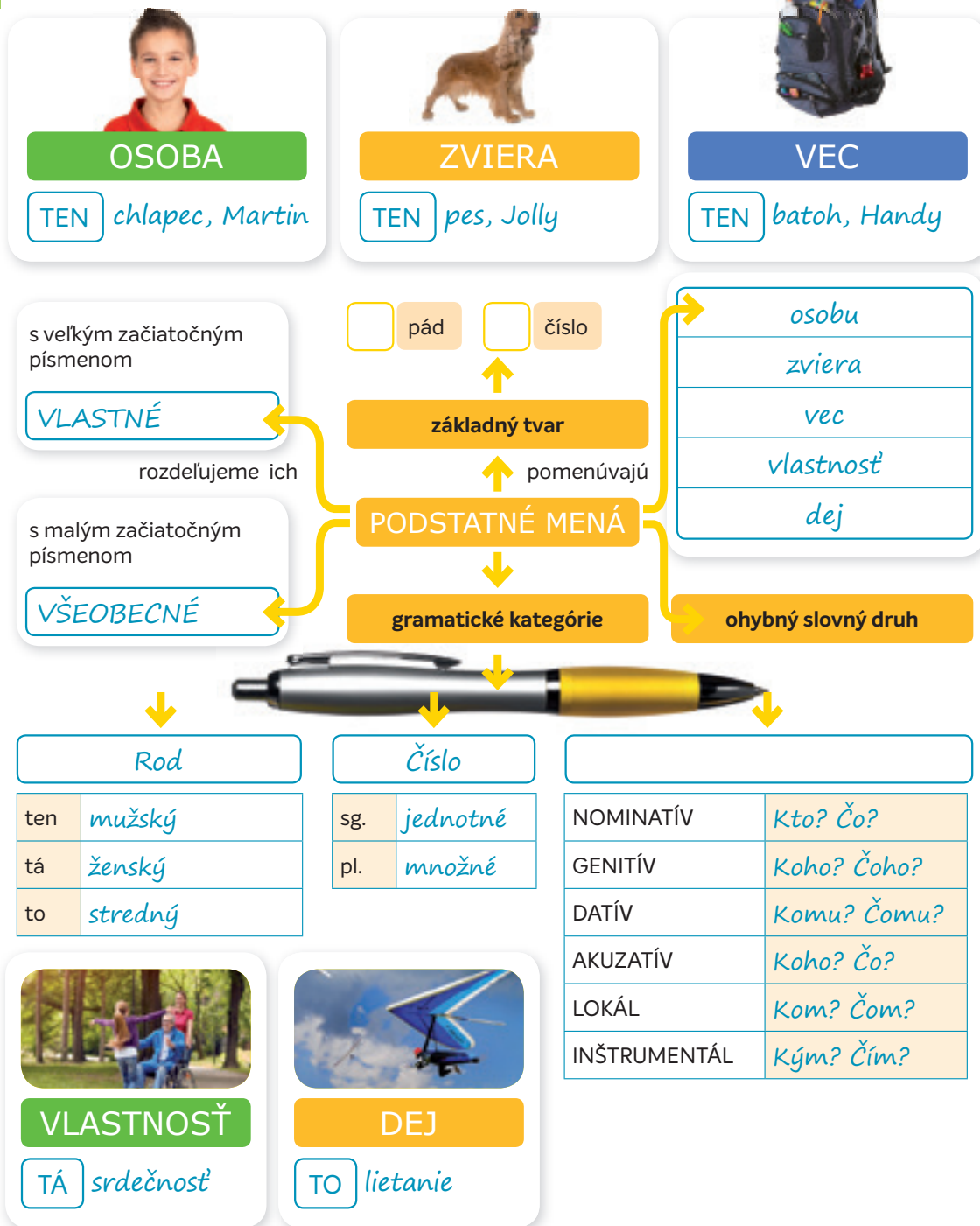

PODSTATNÉ MENÁ – pojmová mapa

25. Vo vetách prečiarkni nesprávny tvar slova.

Bratislavský *hrade/hrad* zdobia štyri náročné *vežami/veže*. Je postavený na skalnatom *výbežku/výbežkom* Malých Karpát. Tečie pod ním *riekou/rieka* Dunaj. V meste bývajú Bratislavské korunovačné *dňami/dni*. V Katedrále svätého Martina bolo korunovaných 18 *kráľ'och/kráľ'ov*. Je tu viac ako 30 *múzeami/múzeí*.

26. Doplň do prázdnych okienok pojmovej mapy vynechané slová.

PRÍDAVNÉ MENÁ – pojmová mapa

6. Doplň do prázdnych okienok pojmovej mapy vynechané slová.

OSOBA

AKÝ? *usmiaty* (Martin)

ZVIERA

AKÝ? *dlhosrstý* (pes)

VEC

AKÝ? *veľký* (batoh)

Rod

Aký?	<i>mužský</i>
Aká?	<i>ženský</i>
Aké?	<i>stredný</i>

Číslo

sg.	<i>jednotné</i>
pl.	<i>množné</i>

Pád

nominatív	<i>Kto? Čo?</i>
genitív	<i>Koho? Čoho?</i>
datív	<i>Komu? Čomu?</i>
akuzatív	<i>Koho? Čo?</i>
lokál	<i>O kom? O čom?</i>
inštrumentál	<i>S kým? S čím?</i>

VLASTNOSŤ

Aká? *veľká* (srdečnosť)

DEJ

Aké? *rýchle* (lietanie)

SLOVESÁ – pojmová mapa

DEJ

Čo sa deje? *výskajú*

ČINNOSŤ

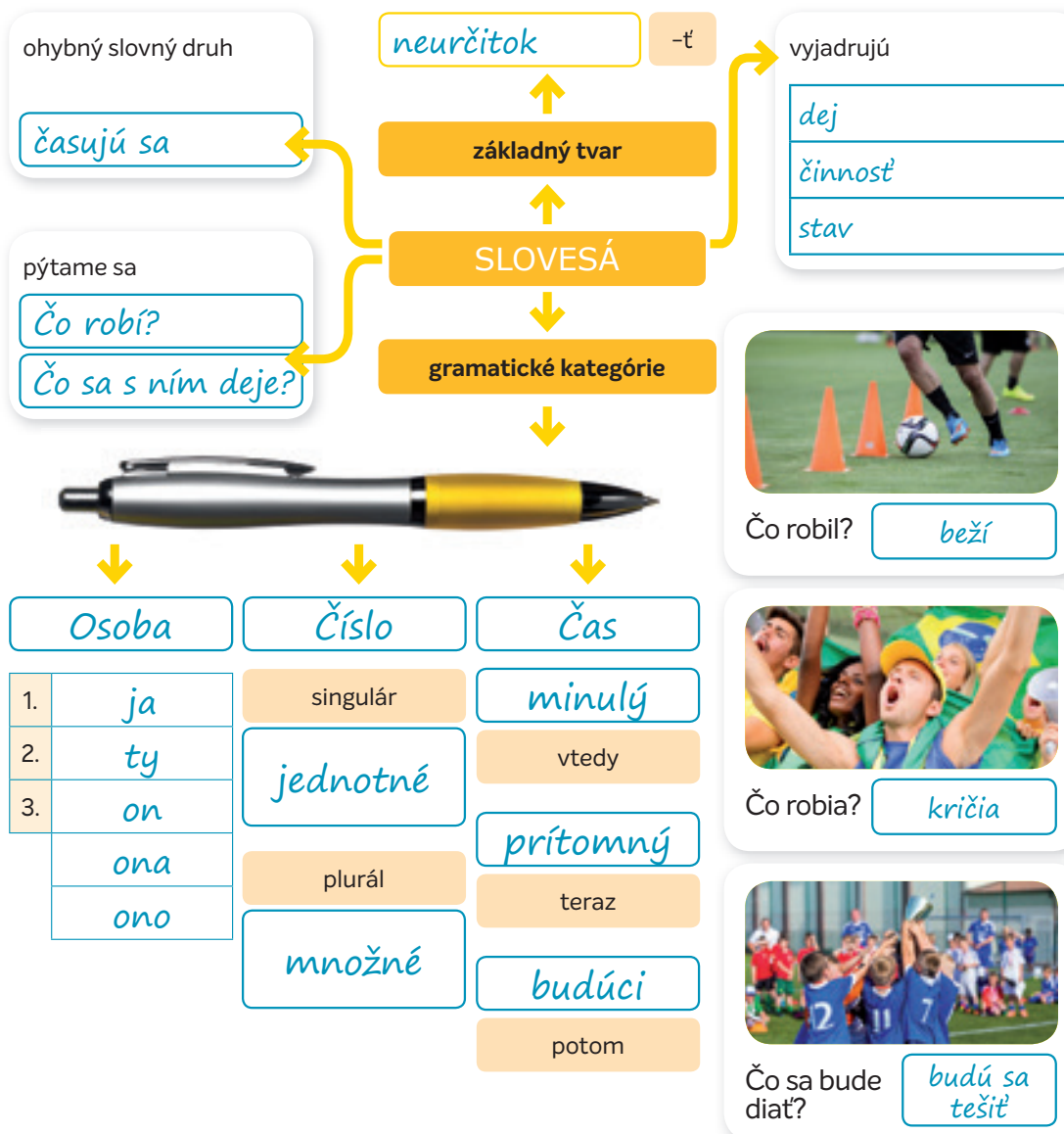
Čo urobil? *trafil*

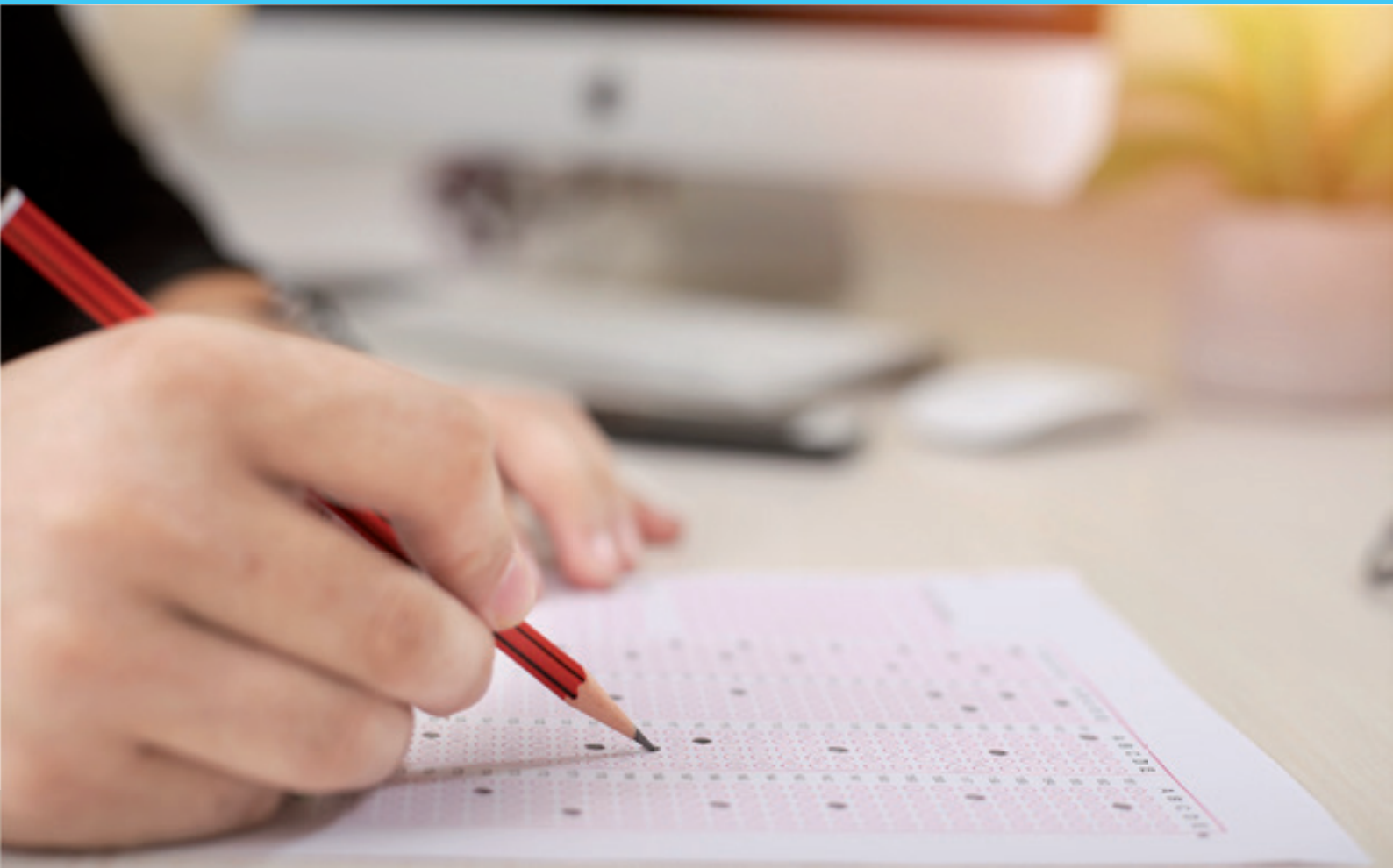

STAV

Čo sa s ním deje? *teší sa*

1. Doplň do prázdnych okienok pojmovej mapy vynechané slová.

ZÁBAVNÉ TESTOVANIE

**OPAKOVANIE
sebakontrola**

kontrola
vlastnej práce

SPODOBOVANIE – opakovanie

OPAKOVANIE

Spodobovanie

TEST

Samostatná práca

8. Prečítaj si báseň **Slová** a zakrúžkuj písmeno, ktoré sa pri výslovnosti spodobuje.

Slová

Slová sú ako slnečnica,
čo pohladia tvoje líca.

Rozprávam a vravím znova,
do nich sa tvoja hlávka schová.

Počúvaš reč a vidíš ma,
slovami zvoním ja, tvoja mama.

Dávam ti pohľad, dávam ti tón,
dávam ti srdce, dávam ti zvon.

Slovom ťa hladím, keď máš bôľ.
Cítim to, keď hlas tvoj oslabol.

Slovom ti prajem, keď máš núdzu,
osuším na líci tvoju slzu.

Slová sú moje a slová tvoje.

Keď rozzvoní sa oboje,
rozsvietia slnečnic pole.

9. Napiš, medzi aké hlásky zaraďujeme zvýraznené písmená.

v t áčik	spol., párová znelá
v č ela	spol., párová znelá
s r dce	spol., párová znelá
roz d áva	spol., párová znelá
roz p áľ	spol., párová znelá
s l mamou	spol., párová neznelá
n a d hlavou	spol., párová znelá
v l ož dlaň	spol., párová znelá
pr i d' domov	spol., párová znelá

10. Vyber a označ správnu možnosť.

Pri výslovnosti sa nespodobujú spoluhlásky:

- a. párové znelé
- b. párové neznelé
- c. nepárové znelé

Párové znelé spoluhlásky sú:

- a. b, d, d', t, k, dz, dž, h
- b. b, d, d', g, dz, dž, z, ž, h, v
- c. p, t, t', k, c, č, s, š, ch

Ktoré slová sú správne napísané?

- a. včera, flak, včela
- b. včera, flak, fčela
- c. fčera, vlak, včela

1. časť

PODSTATNÉ MENÁ – opakovanie

TEST

27. Prečítaj si, kam chceli ísť Tomáš, Lea a Max v Košiciach.

1.

Tomáš, Lea a Max pôjdu do metropoly východného Slovenska. Ocko sľúbil, že každému z nich splní v Košiciach jedno želanie. „Premyslite, aký bude náš program. Pôjdeme sa pozrieť na tie miesta, ktoré si vyberiete.“ Maxovi sa dnes o tom vôbec nechcelo rozmýšľať. Vymieňal súčiastky na svojom virtuálnom aute na počítači. Keď ho zmontuje, mohol by cestovať do Košíc aj hneď.

Neskutočne ho však vyrušovalo Leino a Maxovo nadšenie. Obaja zisťovali informácie o meste veľmi hlučne. Prestal opravovať a rozhodol sa, že dá prednosť ockovmu skutočnému autu.

28. Vyber z textu v úlohe 27 všeobecné podstatné mená a zarad' ich do rodov. Napíš ich v základnom tvare.

Mužský rod	Ženský rod	Stredný rod
<i>ocko</i>	<i>metropola</i>	<i>želanie</i>
<i>program</i>	<i>súčiastka</i>	<i>miesto</i>
<i>počítač</i>	<i>informácia</i>	<i>auto</i>

29. Prečítaj si, kam chcela ísť Lea. Potom vyber z textu vlastné podstatné mená a zarad' ich do tabuľky podľa čísla.

2.

Lea vie, že Košice sú druhé najväčšie slovenské mesto. I to, že ležia na rieke Hornáde na okraji Košickej kotliny. Žijú tu viaceré národy a národnosti. Slováci, Maďari, Česi a Rómovia. Zaujímala ju história mesta. Zistila, že prvá písomná zmienka je z roku 1230. Prvý názov mesta bol Villa Cassa. Z neho vzniklo latinské Cassovia, nemecké Kaschau, maďarské Kassa a nakoniec slovenské Košice. Už v roku 1342 malo výsady slobodného

kráľovského mesta. V 15. storočí boli Košice druhým najväčším mestom Uhorska. S Leou pôjdeme do historického centra mesta. Šperkom v ňom je gotický Dóm sv. Alžbety. Na ten bola Lea veľmi zvedavá. Obdivuhodný je oltár a špirálovité vzácne schody. Pri katedrále je Urbanova veža, v ktorej bol umiestnený zvon svätého Urbana vážiaci vyše 7 ton.

Sg. (j. č.)	Sg. (j. č.)	Pl. (mn. č.)	Pl. (mn. č.)
<i>Lea</i>	<i>Alžbety</i>	<i>Slováci</i>	<i>Rómovia</i>
<i>Hornáde</i>	<i>Urbana</i>	<i>Maďari</i>	
<i>Uhorska</i>	<i>Dóm</i>	<i>Česi</i>	

30. Aké želanie mala Lea? Napíš.

Lea bola veľmi zvedavá na Dóm sv. Alžbety, v ktorom sa nachádza obdivuhodný oltár.

2. časť

PODSTATNÉ MENÁ – opakovanie

TEST

31. Podčiarkni v texte podstatné mená a vyber z nich tie, ktoré zodpovedajú kritériám v tabuľke.

Max má v tom jasno. Pôjdeme do Slovenského technického múzea v Košiciach. Tu sú zhromaždené cenné vedecké a kultúrne materiály a zbierky o vývoji techniky z celého územia Slovenska. Je tu aj interaktívne vedecko-technické centrum pre deti a mládež.

Moderné exponáty si môžeme nielen pozrieť, ale aj odskúšať a robiť s nimi rôzne pokusy a experimenty. Dozvieme sa veľa o prírodných

vedách, ako sú fyzika, technika, mechanika, magnetizmus, ale aj iné.

Z optiky tu sú zaujímavé klamy a ilúzie 3D a 2D. Nechýbajú ani demonštračné zariadenia na výrobu elektrickej energie.

Všeob. podst. m., muž. r., j. č., L	Všeob. podst. m., stred. r., j. č., G	Vlast. podst. m., muž. r., j. č., N	Všeob. podst. m., žen. r., mn. č., L
vývoji	múzea	Max	vedách

32. Prečítaj si text a podčiarkni každú vetu, v ktorej je podstatné meno v základnom tvare.

Tomáš bol nadšený z MMM. Šli sme všetci s ním. Veď aj nás zaujímalo, čo pod tým MMM myslí. Najskôr sme sa viezli historickým vlakom do Turne nad Bodvou, kde je miesto prvého štartu Medzinárodného maratónu mieru.

Potom sme všetci sledovali zapálenie maratónskeho ohňa. Následne odštartovali medzinárodný maratón. Je to najstarší maratón v Európe. Na trati bolo viac ako

14-tisíc účastníkov. Zvítazil Keňan, druhý bol Etiópčan, tretí Eritrejčan. Najlepším Slovákom v celi bol Tibor Sahajda. V kategórii ženského maratónu sa stala víťazkou Etiópčanka a majsterkou Slovenska Lucia Vičáková. Bola tam úžasná atmosféra.

33. Vymysli a napíš 4 nadpisy k textom o Košiciach, ktoré si čítal/-a.

1. Deti plánujú výlet do Košíc

3. Na štarte Medzinárodného maratónu mieru

2. V Slovenskom technickom múzeu

4. Najstarší maratón v Európe

SLOVESÁ – opakovanie

OPAKOVANIE

Slovesá

TEST

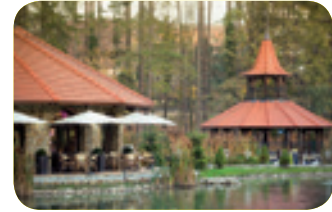
Samostatná práca

liečebný dom Lysec

termálny bazén

bašta pri prameni

21. Prečítaj si text o bojnických kúpeľoch. Podčiarkni v texte slovesá. Zarad' ich do tabuľky podľa osoby, čísla a času.

Termálne Kúpele Bojnice sa nachádzajú v Hornonitrianskej kotline pri úpäťí pohoria Malá Magura na pravom brehu rieky Nitry. Ich vznik súvisel so zemetraseniami v medziladovej dobe pred viac ako tristo tisíc rokmi. Voda tu vystupuje z hĺbky 400 až 800m. Prvý písomný doklad o horúcom žriedle pochádza z roku 1113. V 16. storočí sa už používali vodné nádrže s rozličnou teplotou vody. Kúpele vybudovali z kameňa, niektoré z dreva. Neskôr uskutočnili rekonštrukciu viacerí majitelia. Kúpele sa stali v minulosti súčasťou hradu, neskôr zámku, ktorý postavili na travertínovej skale, vytvorenej horúcimi prameňmi. V 16. storočí už ľudia v Uhorsku veľmi dobre poznali bojnické kúpele.

Upravené podľa viacerých zdrojov.

3. os., j. č., prít. č.		3. os., mn. č., prít. č.	
<i>vystupuje</i>		<i>nachádzajú sa</i>	
3. os., j. č., prít. č.		3. os., mn. č., min. č.	
<i>pochádza</i>		<i>používali sa</i>	<i>uskutočnili</i>

22. Vyber z textu 3 slovesá v rôznom čase a urč pri nich gramatické kategórie.

V Bojniciach sme spoznali viaceré pramene. Zistili sme, že štrandový prameň je pod zámkom a pri uhličitom prameni sa nachádza jazierko. Viacerí návštevníci si pochvaľujú Jánov kúpeľ, morský bazén a ďalšie. Voda vo všetkých je účinná pri liečbe rôznych ochorení. Má teplotu od 25 °C do 51 °C. Voda vyviera na povrch zo zeme z hĺbky 1 100 až 1 500 m. Termálne vody v Bojniciach obsahujú veľa minerálnych látok. Kúpele Bojnice plánujú investície za milióny eur. V rámci nich sa budú stavať ďalšie hotely a liečebné domy. Odborníci budú môcť navštíviť kongresové centrum. Všetci sa tešia, že sa bude budovať akvapark a bahenné kúpele.

	Osoba	Číslo	Čas
<i>sme spoznali</i>	1. os.	množ. č.	min. č.
<i>zistili sme</i>	1. os.	množ. č.	min. č.
<i>sa nachádza</i>	3. os.	jedn. č.	prít. č.

SLOVESÁ

2. časť

23. Prečítaj si povest **Bojnický kastelán**.

1. Bojnického kastelána Pakyho tešili jeho mešce plné zlatých a strieborných peniazov aj iných pokladov. Okrádal aj svojho pána a za použitie prameňov začal vyberať peniaze.
2. Lenže čím ďalej, tým väčšmi sa mu zdalo, že ich má málo. K prameňu postavil päť drábov a kto nezaplatil, nemohol dnu. Zadovážil si novú truhlicu okovanú širokými železnými pásmi. Naplňala sa pomaly, preto začal prameň strážiť sám.
3. Raz prichytil pri ňom starca s chlapcom a dievčatkom. Sotva kráčal, no v bolestiach prišiel k prameňu, aby si pomohol na zdraví. „O koľko si ma už takto okradol?“ kričal naňho kastelán. „Vaša milosť, nechcel som kradnúť. Dal by som, keby som mal. Aj dám, až vydraviem,“ sľuboval stavec.
4. „Do hladomorne s ním! Tam sa aj zadarmo vyliečiš,“ sľuboval starcovi a poštvál naňho aj psy. „Ej, nemáš kúska srdca, pán môj, nemáš. Tvrdý kameň nosíš miesto neho. Bodaj by sa ti tvoje dukáty na kamenie premenili, keď nemáš súcít s nikým!“ vyleteli z bedárových úst nepekné slová. Kastelán utekal na zámok ako zmyslov zbavený a rýchlo odomykal truhlice.
5. „Zlato! Moje zlato!“ natešený ho chytal do rúk, no to sa vzápätí menilo na drobné kamenie. Pološialený ho (kamenie) vyhádzal z okien hradu.

Spracované podľa námety DOMASTA, J. Bojnický kastelán. In Domasta, J. Povesti o hradoch I. Martin: Osveta, 1991.

24. Napíš k povesti osnovu. V každom bode musí byť aj jedno sloveso.

1. <i>Kastelán <u>okrádal</u> pána.</i>	4. <i>Stavec <u>nezaplatil</u> za prameň.</i>
2. <i>Drábi <u>stáli</u> pri prameni.</i>	5. <i>Kastelán <u>vymeral</u> trest.</i>
3. <i>Prameň <u>strážil</u> sám.</i>	6. <i>Dukáty sa <u>premenili</u> na kamene.</i>

lastúry

numulity

fosílie

Erik Kližan zo Slovenského národného múzea (SNM) – Múzea Bojnice vraví, že skamenené dukáty sú v skutočnosti lastúry, numulity alebo fosílie.